

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเหยื่อจากความรุนแรงในครอบครัว
ศึกษากรณีการคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking)
ในกฎหมายต่างประเทศ*

Legal Measure to Protect Victimization of Women under
Domestic Violence: A Case Study of Cyberstalking in
International Law

รัชณี แต่งอ่อน (Ratchanee Tangon)

จิรวัด ศิริศักดิ์สมบูรณ์ (Chirawat Sirisaksomboon)

ดร., อาจารย์ประจำภาควิชานิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Dr., Lecturer, Department of Law, Faculty of Political Science and Law,

Burapha University

ratchanee_tangon@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเหยื่อจากความรุนแรงในครอบครัว ศึกษากรณีการคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) ในกฎหมายต่างประเทศ โดยศึกษาความหมาย แนวคิดทฤษฎี และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ Cyberstalking ที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว (Domestic violence) โดยเฉพาะผู้ถูกระทำเป็นผู้หญิง ทั้งหลักสิทธิความคุ้มครองผู้หญิงระดับสากล และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ของประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความผิดทางอาญา เรื่อง Cyberstalking และความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมายประเทศไทยศึกษาเทียบกฎหมายของต่างประเทศ จนได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายหรือมาตรการในการ

---

* บทความวิจัยนี้ผู้เขียนนำมาจากงานวิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเหยื่อจากความรุนแรงในครอบครัว ศึกษากรณีการคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) ในกฎหมายต่างประเทศ ได้รับทุนอุดหนุนโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จากคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สัญญาทุนเลขที่ วจ 021/2560

รัชณี แดงอ่อน/ จีรวัด ศิริศักดิ์สมบูรณ์

ดำเนินการคดีความรุนแรงในครอบครัวที่เหมาะสมกับสภาพสังคมในยุคเทคโนโลยี 4.0 ของประเทศไทย

การวิจัยดังกล่าวเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิจัยแบบค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary research) โดยการศึกษากฎหมายของประเทศไทยรวมทั้งกฎหมายต่างประเทศ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง คำพิพากษาฎีกาของศาลฎีกา วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ Cyberstalking

ผลการวิจัย พบว่า ประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติ Cyberstalking ในประมวลกฎหมายอาญาเหมือนอย่างเช่นกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเครือรัฐออสเตรเลีย ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะคุกคามติดตามที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการกระทำความผิด ปัญหาประการที่สองคือ กรณีเกิด Cyberstalking ระหว่างสามีภริยา คู่รัก บุคคลในครอบครัวในสังคมไทย ด้วยเหตุที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ยังไม่มีความชัดเจนในส่วนของนิยามของ ความรุนแรงในครอบครัวและบุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับ Cyberstalking ที่กระทำต่อเหยื่อ และจากงานวิจัยเหยื่อจะเป็นผู้หญิงเสียเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาคือ แค้ไหน เพียงใดที่เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่จิตใจ หรืออารมณ์ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าสามีติดตามคุกคามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) ภริยาโดยสามีติดระบบแผนที่นำทาง (GPS) หรือกล้องติดตาม (Spy Camera) ทำให้ภริยาเกิดความกลัวและทำหลายครั้งติดต่อกัน ทำให้เกิดอาการตกใจ หลอน ระแวงตลอดทำให้บุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไป เช่นนี้ถือเป็นการคุกคามรุนแรงในครอบครัวรูปแบบหนึ่งในกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งกรณีการให้คำนิยามคำว่า “ความรุนแรงในครอบครัว” ของประเทศไทยมีนักวิชาการมีความเห็นว่า เป็นการให้คำนิยามที่กว้างเกินไป ไม่ชัดเจนลักษณะตัวอย่างของการกระทำก่อให้เกิดปัญหาในการตีความและการบังคับใช้กฎหมายเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เรียกว่า Cyberstalking ได้

ผู้วิจัยได้บทสรุป คือ การกระทำในลักษณะ Cyberstalking ส่งผลกระทบต่อบุคคลในสังคมที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการใช้ชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวรูปแบบใหม่ที่ไม่ใช่เพียงความรุนแรงทางกายภาพต่อผู้ถูกกระทำที่เป็นเพศหญิงเท่านั้น การกระทำลักษณะ Cyberstalking เป็นการกระทำให้เกิดความกลัวว่าจะเกิดความเสียหายต่อชีวิตร่างกาย ทรัพย์สินในรูปแบบของการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมืออันมีผลกระทบต่อความปลอดภัยและสิทธิในความเป็นส่วนตัวของบุคคลเช่นกัน ดังนั้น จำเป็นต้องมีกฎหมายบังคับใช้เกี่ยวกับ Cyberstalking ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษทางอาญาในประมวลกฎหมายอาญา ในหมวดความผิดต่อ

เสรีภาพและมีโทษทางอาญา หากเป็นการกระทำซ้ำๆ มากกว่าสองครั้ง เหมือนอย่างเช่น กฎหมายมลรัฐแคลิฟอร์เนียและกฎหมายของประเทศเครือรัฐออสเตรเลีย และกรณีที่ถูกกระทำได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ หรือกรณีที่เป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำผิด Cyberstalking ต้องได้รับโทษสูงเช่นอย่างเช่นกฎหมายอาญาของประเทศเยอรมัน นอกจากนี้ ยังเห็นว่าควรมีการเพิ่มนิยามคำว่า Cyberstalking ถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงในครอบครัว และคำว่า บุคคลในครอบครัวให้หมายความรวมถึง คู่รักเพศเดียวกันด้วย เข้าไปในนิยามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว พ.ศ. 2550 เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายใหม่เกี่ยวกับ Cyberstalking ให้เกิดความชัดเจน เพื่อนำไปสู่การพัฒนากฎหมายให้ทันกับยุคแห่งความทันสมัยของเทคโนโลยีทั้งการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของเหยื่อที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว ให้ได้รับการคุ้มครองและอันเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ

คำสำคัญ: การคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต, ความรุนแรงในครอบครัว

Abstract

This research article is aimed to study legal measures to protect victims of domestic violence in terms of cyberstalking in foreign laws by studying the definitions, theories, legal principles, the principles of the protection of women as victims and relevant Thai and foreign laws. Legal issues regarding criminal offenses of cyberstalking and domestic violence between Thai and foreign laws were analyzed in form of comparative studies in order to achieve findings and legal solutions to revise laws and legislative measures which should be in accordance with Thailand 4.0

This research is a qualitative research based on documentary research by studying Thai and foreign laws, relevant laws, judgments of the Supreme Court, theses and articles in relation to cyberstalking.

The findings reveal that there is no provision regarding cyberstalking in Thai Criminal Code whereas the law of the United States, Australia and Germany prohibit the use of technology to assist in the offense. Moreover, in case of cyberstalking between spouses, couples or among family members, the definition of ‘domestic

violence’ and ‘family members’ in Domestic Violence Victim Protection Act, B.E. 2550 (2007) are vague, particularly the offense in the form of cyber stalking against victims most of who are female according to researches. Another legal issue is which level of harm gives an influence to mind or emotions; for instance, providing a husband repeatedly cyberstalks his wife by tracking her GPS or using a spy camera, the wife may be scared and panic which causes hallucinations and lead to personality changes, which is a form of domestic violence in foreign laws. The definition of “domestic violence” in Thai law has been criticized by scholars that it is too broad and vague; therefore, it creates legal problems in terms of interpretation and enforcement when cyberstalking occurs.

In conclusion, cyberstalking gives an impact on individuals in the society where technology plays an important role. It causes new forms of domestic violence which is not only physical violence against female victims but also creation of fear which damages the victims’ life, body and property when the internet is used as a tool and impairs their right to security and privacy. Since the law regarding cyberstalking in Thailand is necessary to be revised and enforced, it is suggested that there should be an amendment with additional provisions on criminal penalties in Thai Criminal Code in the offenses against freedom and criminal penalties section, as in California State law and Australian law, if more than two acts are repeatedly committed. Moreover, according to German criminal law, the penalties should be more severe providing the act of cyberstalking causes physical and mental harm or death to the victim. In addition, “cyberstalking” should be defined as a form of domestic violence including homosexual couples and added in Article 3 in Domestic Violence Victim Protection Act, B.E. 2550 (2007) as a clear guideline for further development and enactment of cyberstalking law in the age of technology in terms of the protection of victims’ personal rights as recognized by several States.

Keywords: Cyberstalking, Domestic violence

บทนำ

การเฝ้าติดตามคุกคาม (Stalking) ในอดีตมักจะใช้วิธีในการแอบเฝ้าติดตามสะกดรอยหรือดักรอเหยื่อ ณ ที่ใดที่หนึ่งเป็นประจำ เช่น บริเวณที่พักอาศัย สถานที่ทำงาน โรงเรียน เป็นต้น และมีการกระทำอย่างใดต่อเหยื่อทำให้เหยื่อเกิดความหวาดกลัว รู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิต เช่น ส่งจดหมายข่มขู่ ส่งสิ่งของบางอย่างไปให้ ซึ่งเหยื่อไม่หวังที่จะได้รับสิ่งของเหล่านั้นจากผู้ติดตามคุกคามซึ่งอาจจะเป็นผู้รู้จักเลยหรือเป็นคนคุ้นเคยกันมาก่อน การติดตามคุกคามแบบนี้เรียกว่าเป็นการคุกคามทางกายภาพ (Physical stalking) ซึ่งผู้ติดตามคุกคามจะต้องอยู่บริเวณใกล้ๆ กับเหยื่อ เพื่อคอยแอบดูความเคลื่อนไหวพฤติกรรมของเหยื่อ แล้วอาจกระทำการบางอย่างกับเหยื่อให้เป็นที่พอใจของผู้เฝ้าติดตามคุกคามต้องการให้เป็น (Huang, 2009) แต่เมื่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในสังคม ทำให้การติดตามคุกคามเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ได้พัฒนาในรูปแบบอาชญากรรมแบบใหม่ที่เรียกว่า การคุกคามติดตามทางออนไลน์ (Online) ซึ่งอาศัยช่องทางอินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์ต่างๆ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook), Email, Instagram, Line, Webboard, Chatroom, Hi5, Whatapp, Bingolive, GPS, Google Location เหล่านี้ เป็นเครื่องมือในการเฝ้าติดตามเหยื่ออย่างต่อเนื่องและสะดวกยิ่งขึ้น ในการวิเคราะห์พฤติกรรมต่างๆ ของเหยื่อโดยที่เหยื่อไม่รู้ตัว ผู้ติดตามคุกคามไม่จำเป็นต้องไปอยู่ใกล้ๆ เหยื่อเหมือนเมื่อก่อนอีกต่อไป แต่ผู้คุกคามจะอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการที่จะเฝ้าติดตามเหยื่อจากที่ใดก็ได้ในโลกเพื่อที่จะรู้ว่าเหยื่ออยู่ที่ใด ทำอะไรอยู่ ซึ่งแอบติดตามเหยื่อมาสังหาระยะหนึ่งเช่น แอบดูเหยื่อว่าอยู่ที่ใดจากการเช็คอินใน Facebook และรูปถ่ายในงาน แอบเช็คตำแหน่งเหยื่ออยู่ที่ใดโดยใช้ระบบแผนที่นำทาง (GPS) (Lyndon, Bonds-Raacke, & Cratty, 2011) และอาจกระทำการบางอย่างต่อเหยื่อเช่น ไปดักรอเหยื่อที่ทำงาน ทำให้เหยื่อรู้สึกหวาดกลัวไม่ปลอดภัย เป็นต้น (Ferreira & Matos, 2013) ซึ่งนักวิชาการชื่อ Jacqueline D. Lipton ได้ศึกษาและพบว่า การคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) เป็นการคุกคามประเภทหนึ่งทางออนไลน์เพื่อติดตามคุกคามหรือรบกวนบุคคลอื่นอันเป็นการกระทำเกี่ยวข้องกับเหยื่อโดยตรงแทนที่จะเป็นเรื่องการติดต่อสื่อสารต่างๆ ไปกับเหยื่อ ซึ่งเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมายเพราะมีลักษณะของการข่มขู่เหยื่อ (Lipton, 2011) ซึ่งการคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) มีลักษณะคือ การใช้อินเทอร์เน็ต อีเมล โซเชียลเน็ตเวิร์คหรือวิธีการอื่นใด โดยการติดต่อสื่อสารผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ (Al Mutawa, Bryce, Franqueira, & Marrington, 2016) และในบทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำว่า Cyberstalking ในภาษาอังกฤษทั้งหมด

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มี 47 รัฐที่มีกฎหมายต่อต้านการคุกคามทางอินเทอร์เน็ตบังคับใช้ซึ่งรัฐที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นรัฐแรกในปี ค.ศ. 1999 คือ รัฐแคลิฟอร์เนีย (California) (Anderson, 2010) และงานวิจัยของรักซ์ซิดา โปธิพิทักษ์ พบว่า กฎหมาย Cyberstalking ของประเทศสหรัฐอเมริกา มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการป้องกัน ปรามปราม และลงโทษผู้กระทำความผิดในบางรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกามีความแตกต่างในการบัญญัติองค์ประกอบความผิดของการกระทำดังกล่าว สิ่งที่เหมือนกันคือมีการบัญญัติกฎหมายและบทลงโทษอย่างชัดเจน (รักซ์ซิดา โปธิพิทักษ์, 2550) เมื่อเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ การใช้อินเทอร์เน็ตทำให้ง่ายต่อการคุกคามติดตาม เพราะการคุกคามทางอินเทอร์เน็ตทำได้รวดเร็วและกว้างขวาง ทำได้ทีละจำนวนมากๆ ผู้คุกคามอยู่ข้ามประเทศได้ ที่อยู่ของผู้คุกคามไม่เปิดเผยซึ่งไม่เหมือนกับการคุกคาม ทั่วๆ ไปที่จะต้องอยู่ใกล้ๆ แหี่ยวฝ้าคุกคามเหยื่อเท่านั้น ยากที่จะเปิดเผย ตัวผู้คุกคาม นอกจากนี้ ผู้คุกคามยังสามารถปลอมเป็นเหยื่อได้ง่ายอีกด้วย (Ajmami, 2011) เช่น เอาชื่อที่อยู่ของเหยื่อไปประกาศขายบริการทางเพศบนอินเทอร์เน็ต ถือเป็น Cyberstalking รูปแบบหนึ่ง (Merschman, 2001) นอกจากนี้ Cyberstalking ส่งผลกระทบต่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence) รูปแบบใหม่ที่ไม่ใช่เพียงความรุนแรงทำร้ายร่างกายทางกายภาพต่อผู้ถูกกระทำที่เป็นเพศหญิงเท่านั้น แต่รวมถึงทำให้เกิดความกลัวว่าจะเกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินในรูปแบบของการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ (Salter & Bryden, 2009) ซึ่งในต่างประเทศได้บัญญัติกฎหมายคุ้มครองไว้และถือเป็นการละเมิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคล (Right to Privacy) ที่จะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ ตัวอย่างเช่น ประเทศนิวซีแลนด์เรียกว่าความรุนแรงในครอบครัวยุคดิจิทัล (Digital Domestic Violence) (King, 2017)

สำหรับประเทศไทยในช่วงสิบปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่การพัฒนากฎหมายเรื่องความรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence) เกิดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรในประเทศไทย ที่ชื่อ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ปัญหาของการตกเป็นเหยื่อจากการถูกกระทำรุนแรงของหญิงจากบุคคลในครอบครัวยังคงมีอยู่และเพิ่มจำนวนสูงขึ้นในสังคมไทย นายเลิศปัญญา บูรณบัณฑิต อธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เปิดเผยว่า “ความรุนแรงในครอบครัวเป็นประเด็นปัญหาที่ประเทศไทย และทั่วโลกต่างตื่นตัวและให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาซึ่งนับวันจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยจะเห็นได้จากสถิติความรุนแรงในครอบครัว ประจำปี พ.ศ. 2559 ของศูนย์พึ่งได้กระทรวงสาธารณสุข พบว่า มีจำนวนผู้ถูกกระทำ 20,018 ราย เฉลี่ยวันละ 55 ราย และจากศูนย์ข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว ประจำปี พ.ศ. 2559

www.violence.in.th พบว่า ภาคกลาง มีรายงานความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ ซึ่งลักษณะความรุนแรงส่วนใหญ่เป็น ความรุนแรงด้านร่างกาย ร้อยละ 65.76 รองลงมาเป็นด้านจิตใจร้อยละ 26.06 ตามด้วย ความรุนแรงด้านเพศร้อยละ 6.96 และด้านอื่นๆ ร้อยละ 2.21 โดยส่วนใหญ่เพศชายเป็นผู้กระทำความรุนแรง คิดเป็นร้อยละ 89.27 และเพศหญิงเป็นผู้ถูกกระทำความรุนแรงคิดเป็นร้อยละ 88.59” (สำนักข่าว, 2560) จะเห็นได้ว่า ในสังคมไทยปัญหาความรุนแรงที่ผู้ถูกกระทำเป็นหญิงถือว่ามี อัตราส่วนที่สูง

บทความวิจัยนี้ แสดงให้เห็นถึงปัญหาสองประเด็นของประเทศไทย ได้แก่ ประเด็นแรก คือ ในส่วนของประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติ Cyberstalking เหมือนในประเทศสหรัฐอเมริกาและ ในประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป แต่จะใช้เทียบเคียงกฎหมายที่มีอยู่ก็ไม่สามารถนำมาเทียบเคียงได้ เนื่องจากเป็นบทบัญญัติของกฎหมายอาญาที่ต้องชัดเจนและเคร่งครัด ยกตัวอย่าง เช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ความผิดฐานหมิ่นประมาท, มาตรา 328 ความผิดฐานหมิ่นประมาท ด้วยการโฆษณา มาตรา 309 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ, มาตรา 392 ความผิดหลู่โทษเรื่องการทำให้เกิดความกลัว (รักษิณีตา โพธิพิทักษ์, 2550, หน้า 102) และมาตรา 397 ความผิดเรื่องการรังแก ข่มเหง คุกคามหรือการนำพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14(1), มาตรา 16 ก็ไม่ชัดเจนถึงการกระทำที่มีลักษณะ Cyberstalking (ชนิสรา อร่ามพงษ์, 2556, หน้า 114-116) จึงไม่สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีดังกล่าวได้เช่นกัน

ส่วนประเด็นที่สอง คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ยังไม่มีความชัดเจนในส่วนของนิยามของ “ความรุนแรงในครอบครัว” และ “บุคคลในครอบครัว” โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับการคุกคามทางอินเทอร์เน็ตโดยเหยื่อเป็นผู้หญิง ปัญหา คือ แค้ไหน เพียงใดที่เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่จิตใจ หรืออารมณ์ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าสามีติดตาม คุกคามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) ภริยาโดยสามีติดตั้งระบบแผนที่นำทาง (GPS) หรือกล้องติดตาม (Spy camera) ทำให้ภริยาเกิดความกลัวและทำหลายครั้งติดต่อกัน ทำให้เกิดอาการตกใจ หลอน ระแวงตลอด ทำให้บุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไป เช่นนี้จะถือเป็นความรุนแรงในครอบครัวชนิดหนึ่งหรือไม่ ซึ่งกรณีคำว่า “ความรุนแรงในครอบครัว” เป็นการให้คำนิยามที่กว้างและไม่ชัดเจน ก่อให้เกิดปัญหาในการตีความและการบังคับใช้กฎหมายได้ (กุลหลาบแก้ว ภูเฝ้าพันธ์, 2552) นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ (พิเศษ) จรัญ ภัคดิธนากุล ตุลาการรัฐธรรมนูญ ได้ให้ความเห็นว่า “กฎหมายฉบับนี้มีข้อบกพร่องในหลายมาตรา อาทิ ยังไม่มีกลไกเยียวยาสุขภาพจิตใจผู้ถูกกระทำ ทำให้ผู้ถูกกระทำไม่กล้าแสดงตัว หรือเอาผิดกับคนในครอบครัว การกำหนดนิยามความรุนแรงในครอบครัวที่กว้างเกินไป ทำให้เกิดปัญหาการตีความกฎหมาย อีกทั้งเจ้าหน้าที่ต้องมีบทบาทใน

รัชณี แดงอ่อน/ จีรวัด ศิริศักดิ์สมบูรณ์

ฟื้นฟูสภาพจิตใจ มากกว่าจะมุ่งดำเนินคดีอาญา” (สำนักข่าวพีบีเอส, 2555) ซึ่งปัญหาเรื่อง Cyberstalking ในต่างประเทศถือเป็นอาชญากรรมชนิดหนึ่งเข้าลักษณะของความรุนแรงในครอบครัวที่เรียกว่า ความรุนแรงในครอบครัวยุคดิจิทัล ดังนั้น การศึกษาวิจัยกฎหมายต่างประเทศ สำหรับคดีการคุ้มครองเหยื่อจากการคุกคามทางอินเทอร์เน็ตในกรณีผู้ถูกกระทำเป็นหญิง ดังกล่าวจะนำไปสู่การศึกษาวิเคราะห์กฎหมายไทยที่มีอยู่ ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ และ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวฯ ทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายไทยเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ในการคุ้มครองเหยื่อจากการคุกคามทางอินเทอร์เน็ตได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความผิดเรื่อง Cyberstalking และความรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence) รวมทั้งศึกษาถึงกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเหยื่อที่เป็นผู้หญิงจากกรณี Cyberstalking ในคดีความรุนแรงในครอบครัว ทั้งนี้ เพื่อนำมาวิเคราะห์และหาข้อเสนอแนะแนวทางหรือมาตรการในการคุ้มครองเหยื่อและการตรากฎหมายเรื่อง Cyberstalking ที่เกี่ยวข้องกับ ความรุนแรงในครอบครัวในประเทศไทยต่อไป

สมมติฐานในการวิจัย

การคุกคามติดตามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) มีผลกระทบต่อสิทธิความเป็น ส่วนตัวของบุคคลโดยเฉพาะการกระทำที่เกิดจากบุคคลในครอบครัว ได้แก่ สามีภริยาที่จดทะเบียน สมรสและไม่จดทะเบียนสมรส แม้จะไม่เกิดลักษณะการทำร้ายร่างกายทางกายภาพ แต่อาจ ก่อให้เกิดความหวาดกลัวว่าจะมีรุนแรงในครอบครัวในอนาคตได้ ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มี กฎหมายเกี่ยวกับ Cyberstalking ถือเป็นอาชญากรรมแบบหนึ่งในยุคที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ สื่อสารของคนในสังคม และกฎหมายไทยไม่ได้กำหนดว่าการคุกคามดังกล่าวนี้เป็นความรุนแรงใน ครอบครัว (Domestic violence) ประเภทหนึ่ง ประเทศไทยต้องบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับ Cyberstalking โดยกำหนดลักษณะของการกระทำความผิดให้มีความชัดเจนและควรระบุการ กระทำลักษณะ Cyberstalking ว่าเป็นการกระทำในลักษณะหนึ่งของนิยามความรุนแรงใน ครอบครัว (Domestic violence) เช่นเดียวกับกฎหมายต่างประเทศที่ถือว่าเป็นอาชญากรรมอย่าง หนึ่ง

ทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของคำว่า “Cyberstalking” นักวิชาการไทยได้ให้ความหมายไว้หลายคำ ยกตัวอย่างคำว่า การคุกคามทางอินเทอร์เน็ต การคุกคามเฝ้าติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต การตามรังความบนอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ก. นิยามและความหมายของ Stalking และ Cyberstalking

การคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่องเทียบเคียงมาจากความผิดที่เรียกว่า “Stalking offense” ในต่างประเทศเป็นการกระทำความผิดที่มีลักษณะเฉพาะ โดยพฤติกรรมดังกล่าวจะมีรูปแบบการกระทำที่หลากหลายและเกิดขึ้นในสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน ผู้กระทำบางคนใช้วิธีการติดตามเฝ้ามองผู้ถูกระทำอย่างต่อเนื่อง บางคนใช้วิธีการรบกวนก่อนความรำคาญหรือข่มขู่ผู้ถูกระทำบางคนก็เข้าจู่โจมถึงเนื้อตัวร่างกายผู้ถูกระทำ (อรณิชา สวัสดิชชัย, 2550, หน้า 7) ดังนั้น ลักษณะการกระทำในความผิด Stalking offense ถือเป็นการคุกคามต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ถูกระทำโดยตรง ส่วน Cyberstalking นั้นเป็นการคุกคามต่อสิทธิส่วนบุคคล เสรีภาพในการสื่อสาร สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว (Right to privacy) ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายแก่ตนเองและไม่ว่าในรูปแบบใดก็ถือเป็นการกระทำความผิดโดยอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความสลับซับซ้อนทางด้านเทคโนโลยีเป็นช่องทางในการกระทำความผิด การคุกคามนั้นอาจกระตุ้นให้มีการก่ออาชญากรรมที่รุนแรงในสังคม มาตรการทางกฎหมายไทยที่มีอยู่นั้นยังไม่สามารถเข้าถึงรูปแบบของปัญหาการคุกคามได้ และยังไม่สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ (รักษ์ชิตา โพธิพิทักษ์, 2550, หน้า 99) ดังนั้น ลักษณะความผิดเกี่ยวกับ Cyberstalking ผู้กระทำใช้เทคโนโลยีเข้าไปเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดต่อเหยื่อ ชนิสรา อร่ามพงษ์ ศึกษาพบว่า “พฤติกรรมคุกคามเฝ้าติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต หรือ Cyberstalking นั้น มีเพียงบางกรณีที่มีลักษณะของการกระทำจะเป็นความผิดตามบทบัญญัติทางกฎหมาย แต่ยังมีพฤติกรรมคุกคามเฝ้าติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ตอีกหลายลักษณะที่บทบัญญัติทางกฎหมายดังกล่าวยังไม่สามารถนำมาปรับบังคับใช้ด้วยได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มเติมบทบัญญัติทางกฎหมาย” (ชนิสรา อร่ามพงษ์, 2556, หน้า 117)

นอกจากนี้ จอมพล พัทธ์สันตโยธิน ศึกษาพบว่า Cyberstalking เป็นรูปแบบหนึ่งของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ซึ่งส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพและความเป็นส่วนตัวของผู้ตกเป็นเหยื่อในประเทศสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรมีมาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองประชาชนในการใช้ชีวิตอย่างสงบสุขและเป็นส่วนตัวโดยกำหนดโทษทางอาญา คือ โทษจำคุก (จอมพล

พิทักษ์สันตโยธิน, 2548) จะเห็นได้ว่า ในประเทศที่ใช้กฎหมาย Common law ก็ได้บัญญัติถึงการกระทำความผิดที่ต้องได้รับโทษอาญาไว้ชัดเจนโดยเฉพาะการกระทำในลักษณะ Cyberstalking และหากจะพิจารณาความหมายของการกระทำที่เรียกว่า Stalking มีนักวิชาการชื่อว่า Kevin S. Douglas และ Donald G. Dutton ได้ศึกษาว่า ความผิดที่มีการกระทำในลักษณะ Stalking นั้น ถูกบัญญัติการกระทำผิดไว้ในกฎหมายที่เรียกว่า Anti stalking ในสหรัฐอเมริกา โดยบัญญัติไว้ในกฎหมายอาญาในรัฐแคลิฟอร์เนีย เป็นที่แรก เรียกว่า Penal Code Section 646.9 และในปี ค.ศ. 1993 ประเทศแคนาดาบัญญัติกฎหมาย Anti stalking ในตัวบทกฎหมายอาญา มาตรา 264 ซึ่งการคุกคามชนิดนี้เป็นการคุกคามทางกายภาพที่ทำให้เหยื่อเกิดความกลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต และรู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยในชีวิต (Douglas & Dutton, 2001) ดังจะเห็นได้จากนักวิชาการหลายคน ได้ให้นิยามและความหมายของทั้ง Stalking และ Cyberstalking กล่าวคือ Cyberstalking เป็นการกระทำลักษณะหนึ่งของ Stalking เพียงแต่นำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการกระทำความผิดผ่านทางอินเทอร์เน็ต และในต่างประเทศการกระทำในลักษณะ Stalking เป็นการกระทำทางกายภาพและเป็นการละเมิดต่อสิทธิในชีวิต ร่างกาย และความเป็นส่วนตัวของเหยื่อ ส่วน Cyberstalking เป็นการกระทำคุกคามติดตามที่ไม่ใช่ทางกายภาพแต่เป็นการกระทำที่กระทบต่อจิตใจ อารมณ์ความรู้สึกกลัวและถูกคุกคามข่มขู่ว่าจะเป็นอันตรายแก่กายและจิตใจ ทั้งมีผลกระทบต่อการทำงาน การใช้ชีวิตประจำวันของเหยื่อด้วย

ข. วิธีการและรูปแบบของ Stalking และ Cyberstalking

Stalking เป็นการติดตามบุคคลที่เฉพาะเจาะจงซึ่งกระทำกับบุคคลที่เกี่ยวข้องซ้ำๆ หลายครั้ง ทั้งการกระทำในลักษณะการมองดูและทางกายอย่างใกล้ชิด เป็นการสื่อสารที่ไม่ได้เกิดจากความยินยอมโดยสมัครใจ การพูด การเขียนหรือการข่มขู่อันทำให้บุคคลเกิดความกลัว ทั้งนี้ ต้องมีพฤติกรรมที่เป็นการทำซ้ำ เช่น การติดตามตัวบุคคล ไปปรากฏตัวที่บ้านหรือที่ทำงานของเหยื่อ, การทิ้งข้อความหรือสิ่งของไว้ให้เหยื่อ รวมทั้งการทำลายทรัพย์สินของเหยื่อ เป็นต้น (Shimizu, 2013) ต่อมาเมื่อความเจริญทางเทคโนโลยีเข้ามาในสังคมปัจจุบันที่อินเทอร์เน็ตเข้าถึงทุกคนได้ง่าย Stalking เปลี่ยนรูปแบบได้อย่างรวดเร็วผ่านการใช้อินเทอร์เน็ต กลายเป็น Cyberstalking เป็นการกระทำผ่านอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ Stalking และ Cyberstalking มีส่วนที่เหมือนกันบางแง่มุม ได้แก่ การกระทำที่เกิดกับความรุนแรงและคุกคามติดตามเหยื่อที่เป็นผู้หญิง แต่ก็มีข้อแตกต่างกันด้วย เพราะ Cyberstalking เป็นการกระทำผ่านอินเทอร์เน็ตที่ไม่ต้องลงทุนมาก ค่าใช้จ่ายไม่สูง เพราะผู้กระทำความผิดไม่ต้องไปติดตามยังสถานที่ที่เหยื่ออาศัยอยู่ ดังนั้น ความแตกต่างมีสามประการ คือ ประการแรก Stalking นั้นผู้กระทำความผิดกับเหยื่อจะอยู่ในสถานที่เดียวกัน แต่ Cyberstalking ผู้กระทำความผิดสามารถอยู่ตรงไหนก็ได้ในโลกนี้สามารถทำการคุกคามเหยื่อจากที่อื่นๆ ที่ไม่ใช่

สถานที่อยู่ของเหยื่อ ประการที่สอง ผู้กระทำความผิด Cyberstalking สามารถกระตุ้นให้บุคคลอื่น คุกคามเหยื่อได้โดยผ่านการใช้งานอินเทอร์เน็ต ประการที่สาม Cyberstalking ผู้กระทำความผิดไม่ ต้องใช้ความพยายามในการติดตามเหยื่อเพียงแค่อินเทอร์เน็ตอย่างเดียวก็ทำอันตรายแก่เหยื่อได้ ยกตัวอย่างเช่น ผู้กระทำความผิด Stalking ต้องสะกดรอยตามเหยื่อ แต่ผู้กระทำความผิด Cyberstalking เพียงแค่นั่งเล่นอินเทอร์เน็ตบนโต๊ะก็ติดตามเหยื่อได้และไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการกระทำความผิด เพราะเป็นการกระทำผ่านอินเทอร์เน็ต (Shimizu, 2013, p. 118) นอกจากนี้ Wayne L. Anderson ได้ศึกษาว่า Cyberstalking มีความคล้ายคลึงกับการสะกดรอยตามบุคคลโดยมีลักษณะ เข้าไปมีส่วนในชีวิตของบุคคลและข่มขู่บุคคลโดยใช้อิเล็กทรอนิกส์ เช่น ห้องสนทนา (Chat room) อีเมลล์ (e-mail) บล็อก (blogs) และรูปแบบอื่นๆ ของหมิ่นประมาทออนไลน์ (Flaming) เป็นต้น Cyberstalking ด้วยรวมถึงการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่ง อาจนำไปสู่การทำร้ายร่างกายได้ และไม่เฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ชายกับผู้หญิงหรือเพศเดียวกัน แต่สาเหตุมาจากต้องการติดตามคุกคาม กิจกรรมต่าง ๆ ของเหยื่อ (Anderson, 2010) จะเห็นได้ว่า ความแตกต่างระหว่าง Stalking และ Cyberstalking นั้น ต่างกันตรงใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำความผิดและไม่ใช้การ สะกดรอยตามทางกายภาพเท่านั้น แม้อยู่ห่างกันโดยระยะทางก็มีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ ของเหยื่อได้ แต่สิ่งที่เหมือนกันคือ ทั้งสองการกระทำนี้ หากเป็นการกระทำหลายครั้งซ้ำๆ จนเหยื่อ รู้สึกหวาดกลัวต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การกระทำดังกล่าวเป็นการทำลายความสงบสุขในการใช้ ชีวิตส่วนตัวของเหยื่อ

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิจัยแบบค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศไทยกับกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวข้อง กับความผิดเกี่ยวกับการคุกคามทางอินเทอร์เน็ตกับความรุนแรงในครอบครัว

วิเคราะห์และผลการวิจัย

ปัญหา Cyberstalking และการกระทำความรุนแรงในครอบครัว เป็นการกระทำที่ กฎหมายต่างประเทศให้ความสำคัญและได้บัญญัติการกระทำความผิดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งใน กฎหมายอาญาและกฎหมายเฉพาะ สำหรับประเทศไทยยังไม่มี ความชัดเจนถึงการบัญญัติความผิด ดังกล่าว และไม่ได้มีการกำหนดโทษทางอาญาเหมือนกับกฎหมายของต่างประเทศ

1.วิเคราะห์ปัญหาการไม่มีบทบัญญัติทางอาญาในการกำหนดความผิดและโทษทางอาญาในความผิด Cyberstalking

ศึกษากรณี Cyberstalking ตามประมวลกฎหมายอาญาเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับการบัญญัติฐานความผิดดังกล่าว ดังนี้

1) องค์ประกอบความผิดของความผิดอาญาฐาน Cyberstalking

การกระทำความผิดมีลักษณะคุกคามทางอินเทอร์เน็ต ไม่มีการกำหนดความผิดที่เป็นบทเฉพาะซึ่งจะขัดกับหลัก “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” หากจะปรับใช้ให้เข้ากับความผิดต่อเสรีภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309 มาตรา 391 และมาตรา 397 ก็ไม่ตรงกับสภาพบังคับในปัจจุบัน กฎหมาย Cyberstalking ของประเทศสหรัฐอเมริกา มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการป้องกัน ปราบปราม และลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งแต่ละรัฐนั้นได้บัญญัติกฎหมายที่แตกต่างกัน ส่วนองค์ประกอบของการกระทำความผิดฐาน Cyberstalking ไม่แตกต่างกันเท่าใดนัก ยกตัวอย่างงานวิจัยของรักซ์ซิดา โพรทิพิทักซ์ ได้สืบค้นข้อมูลพบว่า มลรัฐมิสซิสซิปปี ประกอบด้วย ประการที่หนึ่ง มีการใช้หรือส่งการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ประการที่สอง มีการข่มขู่ ข่มขู่ หรือรังควาน ประการที่สาม มีเจตนาทำให้เหยื่อนั้นเกิดความกลัวเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หรือความกลัวว่าจะเกิดภัยอันตรายกับคนใกล้ชิดหรือคนในครอบครัวของเหยื่อ แต่ในส่วนของมลรัฐอิลลินอยส์นั้นจะแตกต่างจากมลรัฐอื่นที่มีการกำหนดว่าการกระทำนั้นจะต้องมีการกระทำอย่างน้อยสองคราวอย่างชัดเจน โดยสรุป ผู้วิจัยเห็นด้วยกับงานวิจัยของรักซ์ซิดา โพรทิพิทักซ์ ที่สรุปว่ากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา กรณี Cyberstalking มีวัตถุประสงค์เป็นการป้องกันปราบปรามและลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ สังเกตว่าได้บัญญัติไว้เป็นบทเฉพาะ มีองค์ประกอบความผิดและโทษทางอาญาไว้ชัดเจนแน่นอน แม้บางรัฐจะมีกฎหมายบัญญัติไว้แตกต่างกันก็ตาม แต่องค์ประกอบของการกระทำความผิดไม่แตกต่างกัน ได้แก่ ประการที่หนึ่ง มีการกระทำหรือมีการใช้หรือส่งการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ประการที่สอง มีการข่มขู่ ข่มขู่หรือรังควาน ทำให้เหยื่อนั้นเกิดความกลัวเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หรือความกลัวว่าจะเกิดภัยอันตรายกับคนใกล้ชิดหรือคนในครอบครัวของเหยื่อ ประการที่สาม มีเจตนา มีข้อสังเกตว่า กฎหมายของรัฐแคลิฟอร์เนีย มีองค์ประกอบที่แตกต่างจากรัฐอื่น คือ ต้องมีการกระทำความผิดอย่างน้อยสองคราวอย่างชัดเจน จึงจะถือว่ามีความผิดดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า การกระทำในลักษณะการคุกคามทางอินเทอร์เน็ต ควรใช้เกณฑ์การนับครั้งเดียว เพราะว่า ถ้าเป็นการกระทำเพียงครั้งเดียว และไม่เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย จิตใจและอารมณ์ ยังถือว่าไม่เข้าองค์ประกอบความผิด ผู้วิจัยจึงเห็นด้วยว่า ประเทศไทยควรกำหนด

จำนวนครั้งเช่นเดียวกับรัฐแคลิฟอร์เนีย ว่าผู้กระทำความผิดต้องมีการกระทำตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป มิฉะนั้น จะขาดองค์ประกอบความผิดทางอาญา

เมื่อพิจารณากฎหมายอาญาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในมาตรา 238 ของ German Criminal Code ได้บัญญัติความผิดฐาน Stalking ไว้โดยให้หมายรวมถึงการคุกคามติดตามจากการใช้วิธีโทรคมนาคมหรือด้วยวิธีการสื่อสารอื่นๆ ด้วยเช่นกัน โดยกำหนดโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับ นอกจากนี้ในบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้นถ้าผลของการกระทำนั้นทำให้ผู้ถูกระทำได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจต้องรับโทษตั้งแต่สามเดือนถึงห้าปี กรณีผู้ถูกระทำ ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี เช่นเดียวกับกฎหมายของประเทศเครือรัฐออสเตรเลียได้บัญญัติโทษทางอาญาในการกระทำลักษณะ Stalking ไม่ว่าจะ เป็นด้วยวิธีการใดๆ ในการกระทำผิดให้ผู้ถูกระทำรู้สึกกลัวว่าจะ เป็นอันตรายและเมื่อถูกระทำบ่อยๆ บทบัญญัติดังกล่าวมีโทษจำคุกสูงสุดถึงห้าปี เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายอาญาของประเทศไทย จะเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายอาญาไทยไม่มีบทบัญญัติเช่นนี้ มีเพียงมาตรา 309 ซึ่งเหมือนเป็นบททั่วไปบัญญัติไว้ให้ความหมายอย่างกว้าง และเมื่อพิจารณามาตรา 397 เป็นเพียงความผิดลหุโทษเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายอาญาของไทยพบว่า ไม่มีบทเฉพาะอย่างเช่นกฎหมายต่างประเทศ มีเพียงความผิดเกี่ยวกับชื่อเสียง เสรีภาพ และความผิดลหุโทษเท่านั้น ยกตัวอย่าง มาตรา 326 มาตรา 328 มาตรา 309 และมาตรา 397 เป็นต้น แม้ประมวลกฎหมายอาญามีการแก้ไขเพิ่มเติมความผิดมาตรา 397 แล้วก็ตาม แต่ยังไม่ชัดเจนกรณีของความผิด Cyberstalking ยกตัวอย่างการคุกคามในลักษณะมาตรา 397 นี้หากเป็นการกระทำแบบต่อเนื่องหลายครั้งจนผู้ถูกระทำรู้สึกกลัว ถึงขนาดป่วย เจ็บแสบและจิตใจ หรือถึงขนาดทำให้ฆ่าตัวตาย หรือตาย เช่นนี้ การที่จะนำบทบัญญัติในมาตรา 295 และ 297 มาปรับใช้ในครั้งนี้ ก็ยังมีปัญหาทางกฎหมายในการพิสูจน์เจตนาของผู้กระทำ ประกอบกับความผิดลหุโทษเป็นกรณีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เท่านั้น โดยเฉพาะหากเป็นการกระทำกับบุคคลในครอบครัวด้วย จะนำบทลงโทษทางอาญามาตราใดมาปรับกับกรณี เมื่อโทษทางอาญาต้องเป็นไปตามลายลักษณ์อักษรและตีความแบบเคร่งครัดซึ่งในกฎหมายต่างประเทศ เช่น ประเทศเครือรัฐออสเตรเลีย ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศสาธารณรัฐโปรตุเกส และประเทศสาธารณรัฐอินเดีย ได้นิยาม คำว่า “ความรุนแรงในครอบครัว” ไว้ชัดเจน กรณี Cyberstalking ถือเป็นความรุนแรงในครอบครัวรูปแบบหนึ่ง แต่กฎหมายความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทย กลับเขียนไว้กว้างมาก ประชาชนและผู้บังคับใช้กฎหมายจะคิดว่า ความรุนแรงในครอบครัวต้องมีรูปธรรม เช่น การทำร้ายร่างกาย การทรมาณทาง

รัชณี แดงอ่อน/ จีรวัด ศิริศักดิ์สมบุรณ์

ร่างกาย และจิตใจ ไม่รวมถึงการกระทำที่กระทบต่ออารมณ์ หรือทางการเงิน ซึ่งก็ถือเป็นความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมายต่างประเทศ

2) กรณีมีการเผยแพร่ข้อมูล Cyberstalking ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

เนื่องจากมาตรา 14(1) คำว่า “โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท...” ดังนั้น กฎหมายมาตรานี้ จึงไม่สามารถใช้บังคับกับกรณี Cyberstalking กรณีที่เกิดจากการกระทำของผู้มีความสัมพันธ์ในครอบครัวซึ่งเป็นความรุนแรงในครอบครัว เพราะไม่ใช่การกระทำแก่ประชาชน ดังนั้น หากมีข้อความใดมีลักษณะเผยแพร่เฉพาะคู่กรณี ต้องบังคับตามมาตรา 14 วรรคท้าย ดังความว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง” ซึ่งการลงโทษจะแตกต่างจากกรณีให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน “...เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้” ความผิดฐานหมิ่นประมาทต้องบังคับตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งลักษณะการกระทำความผิดนั้น โทษในทางอาญา ไม่รุนแรงเท่าโทษทางอาญาในพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 กรณีมีการเผยแพร่ภาพของผู้อื่น ถ้าเป็นกรณีการเผยแพร่ภาพของบุคคลในครอบครัวอันมีลักษณะ Cyberstalking ก็อาจบังคับใช้มาตรา 16 ได้ แต่การบังคับโทษทางอาญานั้นไม่รุนแรง เพราะมีโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท หากภาพดังกล่าวเป็นภาพร่วมประเวณี ภาพโป๊ ภาพอนาจารของคู่สมรส อันมีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันของบุคคลในครอบครัว

เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีคดีที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศ ยกตัวอย่าง ประเทศเครือรัฐออสเตรเลียกรณีการเผยแพร่ภาพโป๊ที่มีลักษณะเป็นการแก้แค้น (Revenge porn) ตัวอย่าง ที่เกิดขึ้นในประเทศเครือรัฐออสเตรเลีย คดี Giller v Procopets โจทก์ฝ่ายหญิงฟ้องอดีตคนรักเก่าของเธอขอหาที่อดีตคนรักบันทึกวิดีโอระหว่างที่ทั้งสองมีเพศสัมพันธ์กัน ศาลถือว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ (ละเมิดต่อความลับ) และในคดีนี้โจทก์ชนะคดีได้รับเงินค่าเสียหายจำนวน 40,000 ดอลลาร์ (Al-Alosi, 2017) จะเห็นได้ว่า คดีที่เกิดขึ้นจากการนำรูปภาพโป๊ของคนรักไปประจานเผยแพร่ผ่านทางอินเทอร์เน็ตทำให้คนรักอับอายเสียชื่อเสียงและถูกละเมิดต่อชีวิต ร่างกาย นอกจากนี้ ยังเป็นการสูญเสียรายได้จากการถูกทำละเมิดอีกด้วย

เช่นเดียวกับในประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐมอลตา มีการบัญญัติกฎหมายความผิดอาญากรณีการเผยแพร่ภาพโป๊ที่มีลักษณะเป็นการแก้แค้น (Revenge porn) โดยถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการคุกคามเหยื่อโดยการใช้เทคโนโลยีกระทำความผิด ยกตัวอย่างในปี ค.ศ. 2015 ประเทศสหราชอาณาจักรบัญญัติกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพโป๊ของบุคคลอื่นให้มีโทษทางอาญาจำคุกไม่เกินสองปี และในเดือนกันยายน ปีค.ศ.2016 มีผู้กระทำความผิดและถูกลงโทษด้วยบทบัญญัติดังกล่าวถึงสองร้อยกว่าคน กฎหมายนี้มีผลบังคับอย่างจริงจังและทำให้ประชาชนต้องถูกลงโทษด้วยส่วนในประเทศฝรั่งเศสบัญญัติความผิดไว้ในกฎหมาย Digital Republic Law ในปี ค.ศ. 2016 มีบทลงโทษกรณี Revenge porn โทษจำคุกสองปีหรือปรับ 60,000 ยูโร ถือว่ามีโทษปรับที่สูงมาก เช่นเดียวกันกับในสาธารณรัฐเยอรมนีและในปี ค.ศ. 2014 ศาลเยอรมันมีคำสั่งให้ลบรูปภาพโป๊ของคู่รักออกจากระบบเมื่อมีกรณี Revenge porn (European Institute for Gender Equality, 2017) ผู้วิจัยเห็นว่า ตามมาตรา 14 (1) และมาตรา 16 นั้นบทลงโทษไม่เพียงพอกับสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากเมื่อพิจารณาเรื่องประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม (Public interest) ควรมีการลงโทษที่รุนแรงเพื่อควบคุมและปกป้องสังคม อีกทั้งปัญหาความรุนแรงในครอบครัวกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจของประเทศชาติ จึงไม่ใช่แค่เรื่องส่วนตัวหรือเป็นแค่เรื่องของแต่ละบุคคลเท่านั้น

2. วิเคราะห์ปัญหาความไม่ชัดเจนในนิยามคำว่า “ความรุนแรงในครอบครัว” และ “บุคคลในครอบครัว” แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มีการบังคับใช้มาแล้วเป็นเวลา 10 ปี แต่ปัญหาที่ผู้วิจัยศึกษา คือ ความไม่ชัดเจนในการให้คำนิยามคำว่า “ความรุนแรงในครอบครัว” และ “บุคคลในครอบครัว” เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวมีการให้คำนิยามที่กว้างมากเกินไป โดยไม่ได้เขียนชัดถึงการกระทำความผิดลักษณะใดเป็นความรุนแรงในครอบครัว หรือการไม่เขียนให้ชัดเจนว่าบุคคลในครอบครัวนั้นหมายถึงใครบ้าง ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของต่างประเทศ เช่น กฎหมายของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ทั้งนี้ การกำหนดคำให้มีความชัดเจนนั้นเพื่อให้ผู้บังคับใช้กฎหมายไม่ต้องเกิดปัญหาในการตีความและบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว รวมถึงให้ตระหนักถึงภัยคุกคามที่เกิดการกระทำความผิดขึ้นระหว่างบุคคลในครอบครัวซึ่งเป็นปัญหาที่จำเป็นต้องพัฒนากฎหมายต่อไป ดังนี้

1) ปัญหาความไม่ชัดเจนในความหมายของมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 และมาตรา 4 แห่งร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว

ก. ความหมายของคำว่า “ความรุนแรงในครอบครัว”*

จะเห็นได้ว่าร่างฯ ดังกล่าว พยายามบัญญัติให้ครอบคลุมถึงความผิดฐานต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายอาญา โดยจะกำหนดไว้ในกฎกระทรวงถึงความผิดต่างๆ แต่ก็เป็น การเขียนไว้กว้างมาก อีกทั้งความผิดอาญาของประเทศไทยไม่มีความผิดฐาน Stalking เหมือนเช่นกับประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สหรัฐอเมริกา เครือรัฐเครือรัฐออสเตรเลียและไม่ครอบคลุมในกรณี “ความรุนแรงในครอบครัว” ในการกระทำลักษณะ Cyberstalking

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงอนุสัญญาอิสตันบูล พบว่า สหภาพยุโรปมีการประชุมให้ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปให้ความสำคัญกับการออกกฎหมายในลักษณะที่ให้ได้มาตรฐานเหมือนกัน เพราะปัญหาที่พบ คือ แต่ละประเทศก็มีกฎหมายแตกต่างกันในการปฏิบัติต่อหญิงเมื่อถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ทั้งๆ ที่ ถ้าแต่ละประเทศให้ความสำคัญและร่วมลงนามในอนุสัญญาเหมือนกัน เพื่อออกกฎหมายคุ้มครองเหยื่อในสามประการ ได้แก่ การคุ้มครอง (Protection) การฟ้องร้องดำเนินคดี (Prosecution) และการปกป้อง (Prevention) ทั้งนี้ หลังจาก ที่ประเทศของผู้หญิงที่เป็นเหยื่อความรุนแรงในครอบครัวได้ให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาดังกล่าวแล้ว การติดตามคุกคาม (Stalking) ถือเป็นความผิดทางอาญาและเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเข้าใจถึงการกระทำดังกล่าว เพราะพวกเขาได้รับการฝึกฝนและรู้ถึงวิธีการจัดการกับสถานการณ์ดังกล่าวได้ อันจะทำให้เหยื่อใช้ชีวิตได้อย่างอิสระและไม่มีความกลัวอีกต่อไป

* ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 3 “ความรุนแรงในครอบครัว” หมายความว่า “การกระทำใดๆ โดยมุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ แต่ไม่รวมถึง การกระทำโดยประมาท” นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัวที่รออนุมัติร่างก็ยังไม่ครอบคลุมเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ร่างมาตรา 4 ให้นิยามคำว่า “ความรุนแรงในครอบครัว” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่บุคคลในครอบครัวได้กระทำต่อกันโดยเจตนาให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจหรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว ซึ่งมีลักษณะความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บหรือคนชรา ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง ความผิดฐานเปิดเผยความลับ ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดฐานกรรโชก ริดเอาทรัพย์สิน ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ความผิดฐานบุกรุก เป็นต้น หรือมีลักษณะความผิดตามกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา และให้หมายความรวมถึงการกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ข. ความหมายของคำว่า “บุคคลในครอบครัว”*

นิยามคำว่า “บุคคลในครอบครัว” ตามร่างฯ กฎหมายพยายามร่างให้ครอบคลุมความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีลักษณะเป็นญาติ บุคคลที่อยู่ร่วมกันหรือเคยอยู่ร่วมกันมา แต่เมื่อพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยแตกต่างกัน และความเข้าใจของประชาชนย่อมสับสน เพราะว่าตามลายลักษณ์อักษรจะเข้าใจแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศและหลักสากลในการให้ความคุ้มครองเหยื่อจากการกระทำในลักษณะความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทยแตกต่างกันหลายประเด็น ยกตัวอย่าง กำหนดคำว่า “คู่หมั้น” และ “คู่สมรส” เอาไว้ต้องไม่ใช่คู่สมรสเพศเดียวกัน (Same Sex Marriage) กล่าวคือ คู่สมรสที่เป็นเพศชายและเพศหญิงเท่านั้น แม้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 จะบัญญัติ “บุคคลในครอบครัว” ไว้กว้างกว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมความสัมพันธ์ในรูปแบบบางอย่างๆ อย่างเช่น คู่เดท คู่รักเพศเดียวกัน เหมือนอย่างเช่นกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาในมลรัฐแคลิฟอร์เนียและกฎหมายของประเทศเครือรัฐออสเตรเลีย ยังได้ให้ความคุ้มครองแก่คนที่เป็นคู่สมรสเพศเดียวกัน (Same Sex Marriage) อีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของบุคคลซึ่งเป็นหลักสากลที่จะให้ความคุ้มครองรับรองสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม กฎหมายไทยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยต้องเป็นเพศหญิงและเพศชายเท่านั้นที่จะถือว่ากฎหมายรับรองให้สมรสกันได้ ไม่มีบทบัญญัติให้คู่รักเพศเดียวกันสมรสได้เหมือนอย่างกฎหมายของต่างประเทศ หรือกรณีบุคคลที่ไม่ใช่ญาติสืบสายโลหิตตรงแต่จะเป็นญาติในลักษณะอื่นๆ เช่น พ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง พ่อตาแม่ยาย เหล่านี้บางกรณีไม่ได้พึงพาหรืออาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันเช่นนี้ ในต่างประเทศยังถือว่าเป็นบุคคลในครอบครัวเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายประเทศไทย ไม่นับว่าเป็นบุคคลในครอบครัวตามนิยามของกฎหมาย

* ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 3 “บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

คำว่า “บุคคลในครอบครัว” นี้ ไม่รวมถึงคำว่า คู่หมั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งในความหมายนี้ หมายถึง คนที่สัญญาว่าจะสมรสกันเป็นคู่หมั้นนั้น กฎหมายแพ่งของประเทศไทย ได้รับรองสิทธิและหน้าที่ของคู่หมั้นไว้ ซึ่งถ้าตีความตามลายลักษณ์อักษรมาตรา 3 ไม่ครอบคลุมถึง คู่หมั้น และตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัวที่พยายามแก้ไขนิยาม คำว่า “บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า

- (1) คู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน และบุตรบุญธรรม
- (2) คู่สมรสเดิมหรือผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยาซึ่งมีภาระหน้าที่ตามกฎหมายต่อกันหรือมีพฤติการณ์ที่คุกคามต่อสวัสดิภาพและยังมีการติดต่อสัมพันธ์กันอยู่
- (3) บุคคลที่มีความสัมพันธ์กับบุคคล (1) หรือ (2) ในฐานะญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมา
- (4) บุคคลใดๆ นอกจาก (1) (2) และ (3) ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกันตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

2) ปัญหาการกำหนดโทษทางอาญาไม่เหมาะสมตามมาตรา 4 วรรคแรก

ตามมาตรา 4 วรรคแรก บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำการอันเป็นความรุนแรงในครอบครัว ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” เนื่องจากโทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดไม่ได้กำหนดขอบเขตหรือประเภทของผู้กระทำความผิด กล่าวคือ มีการกำหนดโทษเป็นกว้างๆ ในการกระทำความรุนแรงในครอบครัวในทุกกรณีว่าให้รับโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นโทษที่ไม่สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวได้ กรณีผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลในครอบครัวและทำซ้ำ ไม่มีบทหนักในการลงโทษกรณีเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำ ผู้วิจัยเห็นว่ากรณีผู้กระทำความผิดกระทำซ้ำมากกว่าหนึ่งครั้งให้มีการลงโทษหนักขึ้น หรือกรณีผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายบาดเจ็บแก่กายหรือจิตใจหรือกรณีสาหัสหรือกรณีทำให้ตาย กฎหมายไม่ได้บัญญัติบทลงโทษไว้ ทั้งๆ ที่ผลของการกระทำเกิดจากการกระทำความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีการกำหนดฐานความผิดและโทษทางอาญาไว้ชัดเจน ทั้งนี้ ผู้วิจัย มีข้อสังเกตว่า กฎหมายความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทย ยังไม่ได้ให้ความชัดเจนเรื่องการกำหนดค่าเสียหายทางจิตใจ หากศึกษาของต่างประเทศ พบว่า Cyberstalking นั้นถือว่าเป็นความรุนแรงทางอารมณ์ทำให้รู้สึกหวาดกลัว หดหู่ ไม่มีความสุขในการดำเนินชีวิตประจำวัน ถือเป็นภาระละเมิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวอย่างหนึ่งอันมีลักษณะของการทำละเมิดในทางแพ่งได้

3. วิเคราะห์ปัญหาการไม่มีมาตรการคุ้มครองเหยื่อจากกรณี Cyberstalking ในคดีความรุนแรงในครอบครัว

จากปัญหาเรื่องไม่มีบทบัญญัติฐานความผิด Cyberstalking ในประมวลกฎหมายอาญาและยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องนิยามของ “ความรุนแรงในครอบครัว” และ “บุคคลในครอบครัว” ของประเทศไทย ปัญหาต่อมา คือ ไม่มีมาตรการคุ้มครองเหยื่อจากการถูกคุกคามในลักษณะ Cyberstalking ทั้งนี้ Cyberstalking ไม่เหมือนกับ Physical stalking ตรงที่ผู้กระทำความผิดกับเหยื่อไม่จำเป็นต้องอยู่ใกล้กัน ถ้าดูจากความสัมพันธ์ของระหว่างเหยื่อกับผู้กระทำความผิดสามารถพิจารณาได้จากทฤษฎีกิจวัตรประจำวันของเหยื่อ (Lifestyle-routine activity theory) ผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะการตกเป็นเหยื่อของการ Cyberstalking (Halder, 2015) ยกตัวอย่างคดีที่เกิดขึ้นในประเทศเครือรัฐเครือรัฐออสเตรเลีย พบมีการนำเทคโนโลยี Tracking Devices, Spyware และ Key-Logging มาใช้กับคู่รักหรืออดีตคู่รักของตน จากการสำรวจของประเทศเครือรัฐเครือรัฐออสเตรเลีย ในปี ค.ศ. 2015 พบว่า Apps ที่เรียกว่า Find my phone ใน iPhone ซึ่งเป็น Spyware ชนิดหนึ่ง

ที่ใช้ในการติดตามมือถือ iPhone ว่าอยู่ที่ไหน ในกรณีที่เครื่องถูกขโมยหรือสูญหาย (Al-Alosi, 2017) Spyware คือ โปรแกรมใช้สอดส่องเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ดิจิทัลของคนอื่น เพื่อเป็นเครื่องมืออำนวยการ ความสะดวกในการกระทำความรุนแรงในครอบครัว คือ คดี Simon Gittany ฆาตกรที่ฆ่า Lisa Harnum ซึ่งเป็นคู่หมั้นของเขา โดยที่ Simon ผลัก Lisa ตกลงมาจากระเบียง ชั้นที่ 15 ของที่พักที่พวกเขาอาศัยอยู่ด้วยกันในเมืองซิดนีย์ (Sydney) ศาลอธิบายว่า Simon เป็นคนรักที่ขี้หึงและต้องเป็นเจ้าของ โดยเขาได้ติดตั้งกล้องไว้ในบ้านเพื่อดูความเคลื่อนไหวของ Lisa รวมทั้งติดตั้ง Spyware ไว้ในโทรศัพท์มือถือของ Lisa โดยที่ Lisa ไม่ทราบเลย ในที่สุดเขาถูกศาลตัดสินจำคุกเป็นระยะเวลา 18 ปีโดยไม่รอลงอาญา ส่วน Key-logging เป็น Spyware ชนิดหนึ่งซึ่งจะเก็บข้อมูลการเคาะแป้นพิมพ์ทุกอย่าง แล้วส่งข้อมูลให้ผู้แอบติดตั้งผ่านอีเมลหรือเป็นไฟล์เก็บไว้ที่เครื่องของเหยื่อ ซอฟต์แวร์นี้จะทำให้ผู้แอบติดตั้งดักจับข้อมูลต่างๆ ของเหยื่อได้ เช่น username/password บัญชีธนาคาร รหัสบัตรเครดิต กิจกรรมทางออนไลน์ของเหยื่อหรืออะไรก็ตามที่ผู้ติดตั้งโปรแกรมนี้ลงไปบนเครื่องของเหยื่อโดยตรงโดยเหยื่อไม่รู้เลยว่ามีการโปรแกรมประเภทนี้ถูกติดตั้งอยู่ที่เครื่องหรืออาจจะติดตั้งโดยที่ผู้ติดตั้ง ส่งอีเมล พร้อมแนบไฟล์ติดตั้งไปให้เหยื่อ เหยื่อเปิด e-mail attached file โปรแกรมก็จะถูกดาวน์โหลดลงมาติดตั้งที่เครื่องเหยื่อทันทีโดยที่ผู้ติดตั้งไม่ทราบเรื่องเป็นต้น หลายๆ คดีในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิดคู่รักโดยใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อติดตามเหยื่อ (Al-Alosi, 2017) จากตัวอย่างคดีต่างๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา แสดงให้เห็นว่าคดีความรุนแรงในครอบครัว ส่วนมากกระทำโดยสามี ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญอย่างยิ่งว่า เด็กควรต้องอยู่ในความดูแลของแม่มากกว่าพ่อ เพราะพ่อเป็นผู้กระทำความผิดในลักษณะการคุกคามติดตามทำลายความสงบสุขของครอบครัว

งานวิจัยนี้ค้นพบว่าปัญหาความยุติธรรมทางอาญาไทยไม่เพียงพอที่จะยุติความรุนแรงในครอบครัวหรือคุ้มครองป้องกันผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออย่างเพียงพอ โดยเฉพาะฉะนั้น มาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองเหยื่อคดีความรุนแรงในครอบครัวกรณี Cyberstalking เมื่อพิจารณาตามกรอบสิทธิมนุษยชนตามข้อ 3 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) ซึ่งระบุว่า บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะมีชีวิตเสรีภาพและความมั่นคงของมนุษย์ หรือข้อ 13 ของปฏิญญาสากลฯ ซึ่งระบุว่า คนส่วนใหญ่มีสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายและอยู่ในอาณาเขตของแต่ละรัฐ หรือข้อ 2 ของปฏิญญาสากลว่า คนส่วนใหญ่มีสิทธิที่จะได้รับสิทธิและเสรีภาพทั้งหมด (ในปฏิญญา) โดยไม่มีความแตกต่างใดๆ สิทธิเหล่านี้ไม่ได้มีเฉพาะในปฏิญญาสากลฯ เท่านั้น ผู้วิจัยพบว่า ในสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนอื่นๆ เช่น ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิทางแพ่งและทางการเมืองและอนุสัญญาเพื่อยุติการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (CEDAW) นำไปใช้กับเหยื่อความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นผู้หญิงซึ่งแสดงถึงมาตรฐานในการคุ้มครองเหยื่อจากความรุนแรงในครอบครัวอย่าง

มีประสิทธิภาพและประเทศภาคีสมาชิกควรต้องบัญญัติกฎหมายให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

ความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงทางเพศเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในชีวิตของผู้หญิงในประเทศสหรัฐอเมริกาและทั่วโลก แม้ว่าเราจะไม่ตกเป็นเหยื่อของการก่ออาชญากรรมเหล่านี้โดยตรง แต่เราก็อาจต้องตกเป็นเหยื่อทางอ้อมได้ในต่างประเทศได้ตระหนักถึงอันตรายดังกล่าว CEDAW ตระหนักถึงเรื่องนี้และเรียกร้องให้รัฐบาลของประเทศภาคีสมาชิกต่างๆ ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ จนถึงปัจจุบัน 170 ประเทศได้ให้สัตยาบันสนธิสัญญาและกำลังทำงานภายใต้กรอบการทำงานเพื่อปรับปรุงชีวิตสตรีและเด็กหญิงทั่วโลก ดังนั้น การให้สัตยาบันอนุสัญญา CEDAW จะช่วยปกป้องสิทธิสตรีในทุกรูปแบบและป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนเหล่านี้ แม้ว่า CEDAW ไม่ได้กล่าวถึงความรุนแรงต่อสตรีอย่างชัดเจนแต่คณะกรรมการ CEDAW ให้ข้อเสนอแนะทั่วไปฉบับที่ 19 ประกาศในข้อ 6 ว่า “ความหมายของการเลือกปฏิบัตินั้นรวมถึงความรุนแรงทางเพศ ได้แก่ ความรุนแรงที่มีต่อผู้หญิงเพราะเธอเป็นผู้หญิงหรือมีผลต่อสตรีอย่างไม่เป็นสัดส่วน” ดังนั้น ประเด็นที่ว่าความรุนแรงในครอบครัวถือเป็นเรื่องส่วนตัวในต่างประเทศก็เกิดปัญหานี้เช่นเดียวกัน แต่ปัจจุบัน พันธกรณีระหว่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องกับกฎหมายภายในของประเทศจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศ ยกตัวอย่างรัฐบาลของประเทศเครือรัฐออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการรณรงค์แก้ไขปัญหารวมถึงการตั้งงบประมาณเพื่อต่อต้านความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นในประเทศอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม (Al-Alosi, 2017) จะเห็นได้ว่าในประเทศเครือรัฐออสเตรเลียให้ความสำคัญถึงปัญหาความรุนแรงในครอบครัวว่าเป็นปัญหาสังคม ไม่ใช่เรื่องส่วนตัวหรือเรื่องของคนสองคนเท่านั้น มาตรการเชิงบริหารของรัฐไม่ว่าจะเป็นเรื่องนโยบาย การรณรงค์ และการให้งบประมาณสนับสนุนก็จำเป็นเช่นกัน

สำหรับประเทศไทยหลักการบางอย่างและวิธีการลงโทษในคดีความรุนแรงในครอบครัวควรต้องปรับปรุงให้ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันที่เข้าสู่ยุคดิจิทัล หลักการเดิมตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติดังกล่าวบางประการยังไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติทางกฎหมายของนานาประเทศ สมควรจะต้องปรับปรุงกฎหมายอาญาและกฎหมายพิเศษให้สอดคล้องกับหลักการภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย ทั้งนี้ ในวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2560 มีการประชุมให้มีการรื้อเนื้อหาของร่างกฎหมายคุ้มครองสวัสดิภาพฯ โดยนักวิชาการให้ความเห็นว่า ร่างกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถแก้ปัญหาที่แท้จริงได้ เพราะไม่ได้ให้ความสำคัญของการดูแลผู้ถูกระทำ เนื่องจากเน้นการไกล่เกลี่ยและการรักษาความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวเกินไป ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่สนใจถึงผลของการกระทำ ไม่มีการติดตามผลในคดี และการจัดทำร่างเกิด

จากผู้เกี่ยวข้องไม่กี่คน โดยไม่มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างเป็นระบบและทุกภาคส่วน ซึ่งการไม่มีการรับฟังความคิดเห็นนี้ผิดหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 77 (ไทยรัฐออนไลน์, 2560) เห็นได้ว่า การจัดทำร่างกฎหมายตัวใหม่มาแทนพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 นี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพิจารณารอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นการบัญญัติตัวบทกฎหมาย นิยาม วัตถุประสงค์ ผู้บังคับใช้กฎหมาย มาตรการและกลไกในการคุ้มครองเหยื่อผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งหากเป็นการกระทำในรูปแบบ Cyberstalking ที่เข้าถึงเหยื่อได้ง่าย และไม่มีค่าใช้จ่ายใด ย่อมต้องเพิ่มมาตรการในการคุ้มครองเหยื่อที่ชัดเจนและป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดกระทำซ้ำ จำเป็นต้องมีมาตรการทางอาญาในการลงโทษด้วย

บทสรุป

ความรุนแรงในครอบครัวเป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของบุคคลในครอบครัว ซึ่งมีการกระทำหลากหลายรูปแบบที่เห็นได้ชัด คือ ความรุนแรงทางกายภาพ สังคมมักจะทำให้ความสนใจและเห็นว่าคนโดนทำร้ายตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงแต่ไม่สามารถช่วยเหลือใดๆ เนื่องจาก ความเชื่อและวัฒนธรรมส่งผลให้สังคมเข้าใจว่า เป็นเรื่องของสามีภรรยา และไม่ยอมให้ลูกขาดความอบอุ่น อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษากับกฎหมายของต่างประเทศพบว่า รูปแบบการกระทำความรุนแรงในครอบครัวนั้นมีหลายรูปแบบ บุคคลในครอบครัว มีการบัญญัตินิยามไว้ชัดเจน และมีการกำหนดโทษไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ว่าจะเป็นการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา หรือว่าบัญญัติไว้ในกฎหมายพิเศษเรื่องความรุนแรงในครอบครัว จากการศึกษาวิจัยเรื่องการคุ้มครองเหยื่อจากความรุนแรงในครอบครัว กรณี Cyberstalking ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวฯ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดอันเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ ตลอดจนร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัวฯ พบว่าในปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนในตัวบทกฎหมายของประเทศไทย เพื่อให้มีมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเหยื่อที่เป็นผู้หญิงจากความรุนแรงในครอบครัว กรณี Cyberstalking อันมีลักษณะกระทำการต่อเหยื่อโดยง่าย รวดเร็วและยากต่อการจับกุมผู้กระทำความผิด ในกฎหมายต่างประเทศถือว่า การกระทำดังกล่าว เป็นความรุนแรงในโลกดิจิทัล (Digital violence) ประเภทหนึ่ง และเป็นการทำลายความเป็นส่วนตัว (Privacy) ของเหยื่อจากการถูกคุกคามติดต่อผ่านทางอินเทอร์เน็ต หากพิจารณาตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญาพบว่า ไม่มีตัวบทกฎหมายดังกล่าวบัญญัติไว้ ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถดำเนินคดีได้ ตามหลัก “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ

รัชนี้ แดงอ่อน/ จีรวัด ศิริศักดิ์สมบุรณ์

โดยไม่มีกฎหมาย” ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตราตัวบทกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินคดีดังกล่าว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างมาตรฐานให้แก่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้อย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพเท่าทันกับยุคที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อย่างแพร่หลายในสังคม

นอกจากนี้ ประเด็นเรื่องหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับนิยาม “ความรุนแรงในครอบครัว” และ “บุคคลในครอบครัว” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 จากการศึกษาวิจัย พบว่า การรับรองและคุ้มครองสิทธิของบุคคล ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) และ CEDAW และแม้กระทั่งอนุสัญญาอิสตันบูลของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปมีหลักการและวัตถุประสงค์ คือ ให้ความสำคัญของการคุ้มครองป้องกันและขจัดความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับบุคคลในครอบครัวโดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก ซึ่งสมาชิกสหประชาชาติต่างให้ความเห็นชอบและรับรองหลักสากลดังกล่าว ประเทศไทยได้บัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายภายในต่างๆ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัย พบว่า ปัญหาความไม่ชัดเจนในนิยามคำว่า “บุคคลในครอบครัว” และ “ความรุนแรงในครอบครัว” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 3 และมาตรา 4 พบว่า มีการเขียนไว้กว้างๆ แต่ถ้าเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ พบว่า มีการกำหนดลักษณะความผิดเกี่ยวกับ Stalking และ Cyberstalking ไว้ในชัดเจนว่า เป็นความผิดอันมีลักษณะเป็นความรุนแรงในครอบครัว ดังนั้น เพื่อคุ้มครองสิทธิในการใช้ชีวิตของบุคคลในครอบครัวที่จะไม่ถูกคุกคามได้ง่ายจึงจำเป็นต้องมีการบัญญัติกฎหมายให้ชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาการตีความทั้งยังเป็น การสอดคล้องกับกฎหมายต่างประเทศที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีสูงในปัจจุบันที่ประเทศไทยเข้าสู่ยุค 4.0 นักกฎหมายจำเป็นต้องตระหนักถึงบทบาทของการบังคับใช้กฎหมายให้ทันสมัยและไม่เกิดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเหยื่อจากความรุนแรงในครอบครัว กรณีที่เป็นผู้หญิงจากการถูกคุกคามในลักษณะ Cyberstalking จากบุคคลในครอบครัวของกฎหมายประเทศไทยและกฎหมายต่างประเทศ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การบัญญัติกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ Cyberstalking ในประมวลกฎหมายอาญาดังต่อไปนี้

“ผู้ใดกระทำการคุกคามติดตามในลักษณะใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางกายภาพหรือการสื่อสารด้วยวิธีทางโทรคมนาคมผ่านทางอินเทอร์เน็ต และกระทำตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปหรือกว่า

นั้นโดยประการที่น่าจะทำให้เกิดความกลัวว่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ต่อผู้อื่น ผู้ที่มีความผิดและต้องได้รับโทษจำคุกและปรับเป็นเงิน...”

ทั้งนี้เป็นการกำหนดความผิดอาญาในความผิดนี้เหมือนอย่างเช่น รัฐแคลิฟอร์เนียว่าผู้กระทำความผิดต้องมีการกระทำตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป ถ้าไม่มีการกระทำดังกล่าว ถือว่าขาดองค์ประกอบความผิดดังกล่าว และหากการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้บุคคลที่ถูกติดตามคุกคามได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ หรือเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องได้รับโทษหนักขึ้นเหมือนอย่างเช่นประมวลกฎหมายอาญาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

2. การแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “บุคคลในครอบครัว” และ “ความรุนแรงในครอบครัว”

ก) ควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 กำหนดประเภทของ “บุคคลในครอบครัว” เพิ่มเติม “คู่รักเพศเดียวกัน” (Same Sex Marriage) ด้วยทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองความเท่าเทียมกันทางเพศและการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามหลักสากล ซึ่งในต่างประเทศอย่างเช่นประเทศเครือรัฐเครือรัฐออสเตรเลียและมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้บัญญัติให้การรับรองและคุ้มครองไว้

ข) การกำหนดประเภทของ “ความรุนแรงในครอบครัว” โดยกำหนดคำว่า “Stalking” และให้หมายความรวมถึง Cyberstalking ด้วย เพราะแท้จริงแล้ว Cyberstalking ก็คือการ Stalking โดยวิธีการใช้อินเทอร์เน็ตหรือทางออนไลน์ตามนิยามของกฎหมายต่างประเทศที่สำคัญคือต้องมีการกระทำซ้ำๆ กัน และกระทำต่อเหยื่อคนเดียวกันหลายๆ ครั้ง จนเหยื่อเกิดความรู้สึกถูกคุกคามความเป็นส่วนตัว ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาในการตีความของผู้บังคับใช้กฎหมายว่าความรุนแรงในครอบครัวต้องเป็นการทำร้ายร่างกายกันเท่านั้น และกำหนดความหมายของ “ความรุนแรงในครอบครัว” ลักษณะของการกระทำในรูปแบบอื่นเพื่อเป็นตัวอย่างให้ผู้บังคับใช้กฎหมายและประชาชนเข้าใจและตีความชัดเจนในที่นี้ คือ การกระทำอันเป็นความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ การทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจ อารมณ์ การเงิน เป็นต้น

รายการอ้างอิง

กุลลาบแก้ว ภูเฝ้าพันธ์. (2552). ผลกระทบจากการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว: ศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชากฎหมายอาญา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รัชณี แดงอ่อน/ จิรวัด ศิริศักดิ์สมบูรณ์

จอมพล พิทักษ์สันติโยธิน. (2548). การตามรังควาบบนอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking) กับความผิดทางอาญาในสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 13(19), 51-65.

ชนิสรา อร่ามพงษ์. (2556). การกำหนดความผิดและโทษทางอาญารฐานคุกคามเฝ้าติดตามและข่มขู่ทางอินเทอร์เน็ต. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชากฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศและธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.

ไทยรัฐออนไลน์. (2560). จี้รื้อ ก.ม. คุ้มครองครอบครัวฉบับใหม่ เฝ้าผู้ถูกกระทำ-ชัด ธน. มาตรา 77 วันที่ค้นข้อมูล 15 พฤษภาคม 2561, จาก https://www.thairath.co.th/content/1033972#cxrecs_s

รักชัชชิตา โพธิพิทักษ์. (2550). *มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุกคามทางอินเทอร์เน็ต (Cyberstalking)*. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชากฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศและธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

สำนักข่าว, ก. (2560). สค.พม. เปิดอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550. วันที่ค้นข้อมูล 15 พฤษภาคม 2561, จาก http://nwnt.prd.go.th./centerweb/News/NewsDetail?NT01_NewID=TNSOC6006080010054

สำนักข่าวพีบีเอส. (2555). *นักวิชาการ-นักกฎหมายเสนอปรับกฎหมายความรุนแรงในครอบครัวให้ครอบคลุมมากขึ้น*. วันที่ค้นข้อมูล 15 พฤษภาคม 2561, จาก <http://news.thaipbs.or.th/content/128336>

อรณิชา สวัสดิชชัย. (2550). *มาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ถูกคุกคามจากการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง*. วิชานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Ajmami, N. (2011). Cyberstalking and Free Speech: Rethinking the Rangel Standard in the Age of the Internet. *Oregon Law Review*, 90(1), 303-333.

Al-Alosi, H. (2017). Cyber-Violence: Digital Abuse in the Context of Domestic Violence. *University of New South Wales Law Journal*, 40(4), 1573-1603.

Al Mutawa, N., Bryce, J., Franqueira, V. N. L., & Marrington, A. (2016). Forensic investigation of Cyberstalking cases using Behavioural Evidence Analysis. *Digital Investigation*, 16, S96-S103.

- Anderson, W. L. (2010). Cyberstalking (Cyber Bullying) - Proof and Punishment. *Insights to a Changing World Journal*, 4, 18-23.
- Douglas, K. S., & Dutton, D. G. (2001). Assessing the link between stalking and domestic violence. *Aggression and Violent Behavior*, 6(6), 519-546.
- European Institute for Gender Equality. (2017). Cyber violence against women and girls. Retrieved May 15, 2018, from <http://eige.europa.eu/rdc/eige-publications/cyber-violence-against-women-and-girls>
- Ferreira, C., & Matos, M. (2013). Post-Relationship Stalking: The Experience of Victims With and Without History of Partner Abuse. *Journal of Family Violence*, 28(4), 393-402.
- Halder, D. (2015). Cyberstalking victimisation of women: Evaluating the effectiveness of current laws in India from restorative justice and therapeutic jurisprudential perspectives. *Temida*, 18(3-4), 103-130.
- Huang, M. (2009). Keeping Stalkers at Bay in Texas. *Texas Journal on Civil Liberties & Civil Rights*, 15(1), 53-100.
- King, R. (2017). Digital Domestic Violence: Are Victims of Intimate Partner Cyber Harassment Sufficiently Protected by New Zealand's Current Legislation?. *Victoria University of Wellington Law Review*, 48(1), 29-54.
- Lipton, J. D. (2011). Combating Cyber-Victimization. *Berkeley Technology Law Journal*, 26(2), 1103-1155.
- Lyndon, A., Bonds-Raacke, J., & Cratty, A. D. (2011). College Students' Facebook Stalking of Ex-Partners. *CyberPsychology, Behavior & Social Networking*, 14(12), 711-716.
- Merschman, J. C. (2001). The dark side of the Web: Cyberstalking and the need for contemporary legislation. *Harvard Women's Law Journal*, 24, 255-292.
- Salter, M., & Bryden, C. (2009). I can see you: harassment and stalking on the Internet. *Information & Communications Technology Law*, 18(2), 99-122.

รัชณี แต่งอ่อน/ จิรวัด ศิริศักดิ์สมบูรณ์

Shimizu, A. (2013). Domestic Violence in the Digital Age: Towards the Creation of a Comprehensive Cyberstalking Statute. *Berkeley Journal of Gender, Law & Justice*, 28(1), 116-137.